

Mijn mooiste monster

Bart van Tooren

bartvantooren@xs4all.nl

Wat mijn mooiste monster is weet ik niet. Een verse grote *Micrasterias* blijft altijd bijzonder, of de simpele schoonheid van *Xanthidium octocorne*. En de schoonheid van bijvoorbeeld sommige vennen op de Kampina vergoedt veel voor het ontbreken van bijzondere soorten. Ik kies voor mijn meest soortenrijke monster: 102 soorten voor monster 0325 uit 2003, door mij verzameld in een 'veenmosrietland langs de Hoosjesgracht' in de Wieden.

Het monster is geanalyseerd door mijn vader. Na mijn doctoraalonderwerp bij Peter Coesel bleef ik aandacht houden voor sieralgen. Toen daar door tijdgebrek wat de klad in kwam nam mijn vader tot 2009 het analyseren van door mij verzamelde monsters over. Hij had vroeger ook al naar sieralgen gekeken, als partner van mijn moeder (eigen naam Wartena) die een doctoraalonderwerp aan sieralgen bij Beijerinck had gedaan. Om het plaatje compleet te maken, mijn vader was tevens mijn biologieleeraar en daarmee ook van Marien van Westen, want wij waren klasgenoten op de middelbare school.

Veenmosrietland

Het monster is verzameld in een greppeltje met kranswieren in veenmosrietland (coördinaten 203.500-525.400). Veenmosrietland herbergt nog soorten van trilveen maar zegt tevens dat er al sprake is van een zodanige successie dat er veel veenmos in het perceel is gaan groeien. In de greppel groeiden ook o.a. plat en klein blaasjeskruid, in de directe omgeving o.a. rood schorpioenmos, groenknolorchis en moeraskartelblad. Monsters in trilvenen of veenmosrietlanden worden veelal verzameld in kleine slenkjes of greppeltjes. Het water daarin is een combinatie van regenwater en oppervlaktewater. Grondwater speelt in de Wieden geen rol maar het oppervlaktewater heeft in diverse opzichten wel een grondwaterachtige kwaliteit. De kwaliteit van het water in zo'n greppel kan variëren door wisselende verhouding tussen regenwater en oppervlaktewater.

Heranalyse

Natuurlijk heb ik het monster onlangs opnieuw onderzocht. Na 1 druppel zat ik op 40 soorten, na twee op 60, na 9 op 99. Daarbij waren toch ook weer

13 soorten die mijn vader niet had gevonden. Maar zelfs een aantal grote en opvallende door mijn vader gevonden soorten had ik nog niet gevonden. Van veel soorten zag ik maar 1 of 2 cellen. Dat is in trilveenmonsters vaak het geval. Het lijkt er op dat veel soorten maar relatief kleine populaties opbouwen, maar toch wel stabiel zijn in voorkomen. En wat is klein als er misschien toch honderden exemplaren van elke soort in je monsterpotje zitten? Kleine populaties klopt natuurlijk met het gegeven dat deze slenkjes of greppeltjes een relatief stabiel milieu vormen waarin zich blijkbaar ook soorten kunnen handhaven met wellicht slechts een trage reproductie. Vaak maar niet altijd zijn deze spaarzaam voorkomende soorten juist de grotere soorten zoals in dit monster *Actinotaenium turgidum*, *Cosmarium cosmarioides*, *C. striolatum*, *Staurastrum spongiosum*, *St. polytrichum*, *Micrasterias fimbriata* of *Xanthidium cristatum*. In het tiende preparaat de klap op de vuurpijl: *M. apiculata*. En de koek was nog niet op, want er volgden in hetzelfde preparaat ook nog *M. denticulata* var. *angulosa* en als uitsmijter een exemplaar van *M. fimbriata*. De teller eindigde op 107 soorten, met de soorten van mijn vader er bij 119.

Micrasterias apiculata. Foto © Bart van Tooren.